

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

27.10.2026 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

✓ Представители на АИКБ връчиха отличия за добри практики във висшето образование

Доц. д-р Милена Ангелова, изпълнителен заместник-председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ), и Росица Стелиянова, директор Програми и проекти в АИКБ и заместник-председател на Консултативния съвет към Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА), участваха в церемонията по връчването на годишните отличия „Наука – висше образование – бизнес и общество“.

Второто издание на наградите се проведе на 26 октомври в аула „Максима“ на УНСС и отличи успешни практики, които насърчават сътрудничеството между академичните среди, бизнеса и обществото.

Доц. д-р Милена Ангелова връчи наградите в категория „Партньорство висше училище – бизнес“, в която бяха отличени: Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – за практиката „Учебни практики в катедра ИТК“, която осигурява на студентите практически опит в партньорство с културни институции, медии и неправителствени организации.

Лесотехнически университет – за инициативата „Дизайн проект“, която свързва обучението с реални задания от мебелната и интериорната индустрия.

Медицински университет – Пловдив – за практиката „ГАМА КОД МАСТЕР“, въвеждаща дигитални симулации и клинични казуси в обучението на бъдещи медицински сестри.

Росица Стелиянова връчи отличията в категория „Инициатива за учене през целия живот“, в която бяха наградени:

Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“ – за практиката „Велико Търново – територия на учене през целия живот в социалната сфера“.

Югозападен университет „Неофит Рилски“ – за инициативата „Практикум по хуманитарно знание“.

Икономически университет – Варна – за квалификационния курс „Прилагане на изкуствен интелект в образованието“.

АИКБ последователно подкрепя развитието на по-тясна връзка между образованието, науката и реалните потребности на икономиката. Практическото обучение, съвместните инициативи с предприятията и възможностите за учене през целия живот са ключови за подготовката на квалифицирани кадри и повишаването на конкурентоспособността на българския бизнес.

Поздравяваме всички отличени университети и научни организации за техния принос и благодарим на НАОА за инициативата, която насърчава добрите практики и успешните партньорства!

Факти

✓ АУРИИ стана член на АИКБ и получи институционална подкрепа за инициативата IPCEI AI

Алиансът за устойчиво развитие на изкуствения интелект (АУРИИ) беше приет за член на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) с решение на Националния съвет на Асоциацията.

Присъединяването към АИКБ е важна стъпка за разширяване на сътрудничеството между технологичната общност и българската индустрия с цел ускорено внедряване на изкуствения интелект и повишаване на конкурентоспособността на предприятията.

На заседанието АУРИИ беше представен от Ивайло Петров, председател на Управителния съвет на Алианса; доц. д-р Милена Ангелова, заместник-председател на Управителния съвет на АУРИИ, изпълнителен заместник-председател и

изпълнителен заместник-председател на АИКБ; Георги Робев, член на Управителния съвет на АУРИИ, както и Камен Тодоров, изпълнителен директор на Алианса.

Непосредствено след приемането си АУРИИ се включи в работата на Националния съвет на АИКБ, като участва в обсъждане с представители на Министерството на иновациите и дигиталната трансформация (МИДТ) относно възможностите за ускорено внедряване на изкуствения интелект в бизнес процесите и повишаване на производителността на българските предприятия.

В рамките на заседанието Алиансът постави и въпроса за включването си в Съвета за иновации и технологично развитие (СИТР) към министъра на иновациите и дигиталната трансформация, създаден чрез реструктуриране на Консултативния съвет по информационни и комуникационни технологии.

Сред основните приоритети на АУРИИ е проучването на възможностите за участие на България във Важния проект от общеевропейски интерес в областта на изкуствения интелект (IPCEI AI) - стратегическа европейска инициатива, координирана от Германия, насочена към укрепване на технологичния и индустриалния капацитет на Европейския съюз.

В официални писма от септември и октомври 2026 г. Алиансът предложи провеждане на консултации с германските институции и Европейската комисия, определяне на водеща национална институция и оценка на възможностите за участие на български предприятия и научни организации.

В отговор АУРИИ получи официални становища от три министерства:

Министерството на икономиката, инвестициите и индустрията, чрез министър Александър Пулев, подкрепя включването на България в IPCEI AI и приветства инициативата на Алианса за изясняване на възможностите за участие, включително на последващ етап.

Министерството на финансите потвърждава принципната възможност за последващо присъединяване, като подчертава необходимостта от проектна готовност, осигурено финансиране и национална координация. Ведомството подкрепя определянето на МИДТ като водеща институция по темата.

Министерството на иновациите и дигиталната трансформация, в официално писмо от 26 октомври 2026 г., подписано от министър Иван Василев, подкрепя инициативата на АУРИИ и поема ангажимент да предприеме необходимите стъпки за организиране на консултации с Германия и Европейската комисия относно условията за евентуално участие на България в IPCEI AI.

Получените становища създават основа за последващи действия по оценка на националния потенциал и възможностите за включване на страната в инициативата. АУРИИ заявява готовност да съдейства с експертиза и практически предложения в този процес.

Развитието на инициативата показва колко важно е обединяването на експертния потенциал на бизнеса, науката и технологичната общност в подкрепа на държавните институции. Когато професионалната експертиза се превръща в конкретни предложения и конструктивен диалог, държавата получава по-добра основа за вземане на информирани решения и за защита на националните интереси в стратегически области като изкуствения интелект.

За АУРИИ

Алиансът за устойчиво развитие на изкуствения интелект (АУРИИ) е национално сдружение на работодатели и предприемачи, учредено на 29 юли 2026 г. в София. Организацията обединява 23 членове от бизнеса, академичната и научната общност и експертните среди.

АУРИИ работи за устойчивото и отговорно внедряване на изкуствения интелект в България, повишаване на производителността и конкурентоспособността на предприятията и активно участие в разработването на национални и европейски политики в областта на AI.

[3e-news](#)

✓ АУРИИ стана член на АИКБ и получи институционална подкрепа за инициативата IPCEI AI

Алиансът за устойчиво развитие на изкуствения интелект (АУРИИ) беше приет за член на **Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ)** с решение на Националния съвет на Асоциацията.

Присъединяването към АИКБ е важна стъпка за разширяване на сътрудничеството между технологичната общност и българската индустрия с цел ускорено внедряване на изкуствения интелект и повишаване на конкурентоспособността на предприятията.

На заседанието АУРИИ беше представен от Ивайло Петров, председател на Управителния съвет на Алианса; доц. д-р Милена Ангелова, заместник-председател на Управителния съвет на АУРИИ, изпълнителен заместник-председател и главен секретар на АИКБ; Георги Робев, член на Управителния съвет на АУРИИ, както и Камен Тодоров, изпълнителен директор на Алианса.

Непосредствено след приемането си АУРИИ се включи в работата на Националния съвет на АИКБ, като участва в обсъждане с представители на Министерството на иновациите и дигиталната трансформация (МИДТ) относно възможностите за ускорено внедряване на изкуствения интелект в бизнес процесите и повишаване на производителността на българските предприятия.

В рамките на заседанието Алиансът постави и въпроса за включването си в Съвета за иновации и технологично развитие (СИТР) към министъра на иновациите и дигиталната трансформация, създаден чрез реструктуриране на Консултативния съвет по информационни и комуникационни технологии.

Сред основните приоритети на АУРИИ е проучването на възможностите за участие на България във Важния проект от общеевропейски интерес в областта на изкуствения интелект (IPCEI AI) - стратегическа европейска инициатива, координирана от Германия, насочена към укрепване на технологичния и индустриалния капацитет на Европейския съюз.

В официални писма от септември и октомври 2026 г. Алиансът предложи провеждане на консултации с германските институции и Европейската комисия, определяне на водеща национална институция и оценка на възможностите за участие на български предприятия и научни организации.

В отговор АУРИИ получи официални становища от три министерства:

Министерството на икономиката, инвестициите и индустрията, чрез министър Александър Пулев, подкрепя включването на България в IPCEI AI и приветства инициативата на Алианса за изясняване на възможностите за участие, включително на последващ етап.

Министерството на финансите потвърждава принципната възможност за последващо присъединяване, като подчертава необходимостта от проектна готовност, осигурено финансиране и национална координация. Ведомството подкрепя определянето на МИДТ като водеща институция по темата.

Министерството на иновациите и дигиталната трансформация, в официално писмо от 26 октомври 2026 г., подписано от министър Иван Василев, подкрепя инициативата на АУРИИ и поема ангажимент да предприеме необходимите стъпки за организиране на консултации с Германия и Европейската комисия относно условията за евентуално участие на България в IPCEI AI.

Получените становища създават основа за последващи действия по оценка на националния потенциал и възможностите за включване на страната в инициативата. АУРИИ заявява готовност да съдейства с експертиза и практически предложения в този процес.

Развитието на инициативата показва колко важно е обединяването на експертния потенциал на бизнеса, науката и технологичната общност в подкрепа на държавните институции. Когато професионалната експертиза се превръща в конкретни предложения и конструктивен диалог, държавата получава по-добра основа за вземане на информирани решения и за защита на националните интереси в стратегически области като изкуствения интелект.

За АУРИИ

Алиансът за устойчиво развитие на изкуствения интелект (АУРИИ) е национално сдружение на работодатели и предприемачи, учредено на 29 юли 2026 г. в София. Организацията обединява 23 членове от бизнеса, академичната и научната общност и експертните среди.

АУРИИ работи за устойчивото и отговорно внедряване на изкуствения интелект в България, повишаване на производителността и конкурентоспособността на предприятията и активно участие в разработването на национални и европейски политики в областта на AI.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ Ива Петрова: Нивото на Дунав все още е критично ниско

Нивото на Дунав все още е критично ниско. Това съобщи министърът на енергетиката Ива Петрова по време на седмото издание на Софийския икономически форум, организиран от Делфийския икономически форум. За пръв път в дейността на АЕЦ „Козлодуй“ през лятото се стигна до намаляване на мощности на реакторите.

Ситуацията продължава да е предизвикателство, посочи тя и я определи като исторически безпрецедентна.

Според нея атомната централа се е справила повече от добре с критичната ситуация. Това, което даде възможност да преминем през тази ситуация е самият проект на централата, но и инженерния екип, който денонощно следеше ситуацията, отбеляза Петрова.

Министърът допълни, че са направени и допълнителни проучвания и са идентифицирани мерки, които обаче са сложни като решения и нужното време за реализация им е около година.

"Имаме набор от 5 технически решения, по които работим. Предстои да се направи оценка на разходите и ползите и да вземем решенията", обясни тя.

Според нея съхраняването на работата на АЕЦ „Козлодуй“, въглищните мощности, възобновяемите енергийни източници и батериите за съхранение са дали възможност на България да премине през тази ситуация и да подкрепи и региона.

Петрова увери, че в България ядрената енергетика е категоричен избор в развитието на енергийния сектор. Имаме опит и амбиции. Осигуряването на безопасната експлоатация на съществуващите мощности е безусловен приоритет, каза Петрова.

Министърът обясни още, че продължава и проектът за изграждането на нови мощности на площадката на АЕЦ „Козлодуй“, като се работи по актуализирана пътна карта. Имаме и другия проект с „АЕЦ „Белене“, който е актив в системата и за който трябва да се намери стратегическото решение. Работим и по малки модулни реактори, отбеляза тя.

По думите ѝ Вертикалният газов коридор е пример за регионално сътрудничество, който показва солидарност, която е нужна за справяне с настоящите геополитически предизвикателства.

✓ "Майкрософт" предлага обезщетения за доброволно напускане на около 60 000 служители

"Майкрософт" предлага програми за доброволно напускане срещу обезщетение на около 60 000 свои служители, или приблизително една четвърт от персонала си.

Технологичният гигант се стреми да намали разходите си, докато инвестира огромни средства в изкуствен интелект.

Компанията съобщи за мярката днес.

Право да се възползват от предложението ще имат служители от определени екипи в САЩ, Канада, Индия и Великобритания, заемащи длъжности до ниво вицепрезидент включително, уточни говорител на "Майкрософт".

Някои категории служители обаче няма да бъдат обхванати от програмата, включително част от работещите в центровете за данни, продажбите и маркетинга.

БНР

✓ Влизат в сила новите правила за регистрация на автомобили

От днес влизат в сила промените в наредбата на МВР за регистриране и отчет на пътните превозни средства.

Новите правила са свързани с проверката на канал, транзитните табели, промяната на двигател, регистрацията на автомобили, придобити по наследство и починал собственик.

Проверка на канал се извършва при промяна на регистрацията на пътно превозно средство в друга област, както и при промяна на собствеността след не повече от 10 години от датата на първа регистрация. Изискването за проверка на канал отпада за автомобили с регистрация в България повече от 10 години, при промяна на вида на горивото и на еко категорията в свидетелството за регистрация, както и за издаване на дубликат при изгубена част от шофьорската книжка.

Транзитни табели с регистрационен номер се издават за едно и също превозно средство не повече от три пъти.

При промяна на двигател не се изисква представяне на документ за собственост. Номерът на двигателя се вписва при проверка на канал. Ако смененият двигател е с различен код, се изисква технотест и удостоверение за промяна на конструкцията.

Регистрация на автомобил, придобит от две или повече лица по наследство, може да се извърши по искане от един наследник без писмено пълномощно, като в свидетелството за регистрация на моторно превозно средство се вписват всички останали съсобственици.

Прекратяването на регистрация може да се извърши от един наследник, но само при разкомплектоване, тотална щета, конфискация и унищожаване при пожар или природно бедствие.

✓ Световните медии за vota у нас: Ниска активност и политическа поляризация

Световните медии отразяват съдържано президентските избори у нас, като разглеждат гласуването на фона на икономическата несигурност и войната в Украйна.

Президентските избори в България в неделя приключиха без категоричен резултат, като следващият държавен глава ще бъде определен на балотаж, информира Асошиейтед прес.

Рекордно ниската избирателна активност, която наблюдателите отдават на общото недоверие към политиците, ще изправи една срещу друга две противоположни политически визии в силно поляризиран двубой на 1 ноември.

Гласуването придоби допълнително значение след поредица атаки с дронове срещу търговски кораби в Черно море, недалеч от българските брегове.

Ударите предизвикаха опасения от разрастването на войната в Украйна, а правителството потърси съдействие от съюзниците за укрепване на морската сигурност, коментира Ройтерс. И двамата кандидати, които продължават на балотажа - Илияна Йотова и Андрей Гюров, осъдиха ударите, но в по-широк план имат различни възгледи относно войната. "Франс енфо" пише, че според анализаторите една от причините за резултата на първия тур е бил не особено убедителният отговор на президента Йотова относно руските заплахи в Черно море.

Италианската агенция АНСА цитира обяснението на социолозите за ниската избирателна активност с атмосферата на социална и икономическа несигурност. След влизането на България в еврозоната и заради сътресенията в енергийния сектор страната е засегната от рязко поскъпване на храните и услугите и повишаване на цените за отопление преди зимата, пише АНСА.

Investor.bg

✓ Най-голямата банка в Европа обяви ново обратно изкупуване на акции за 1 млрд. долара

Най-голямата банка в Европа – базираната в Лондон HSBC, обяви във вторник обратно изкупуване на акции в размер до 1 млрд. долара и обяви печалба преди данъци за третото тримесечие от 9,63 млрд. долара, която до голяма степен отговори на очакванията на анализаторите, които прогнозираха 9,69 млрд. долара, предава CNBC.

Приходите на банката са нараснали до 18,6 млрд. долара спрямо 17,8 млрд. долара за същия период на миналата година, а нетните приходи от лихви са се увеличили с 6% наред с по-високите приходи от такси от корпоративното и институционалното банкиране и бизнеса с управление на богатството.

Печалбата на HSBC преди данъци е нараснала с 32% спрямо година по-рано и отразява също отсъствието на правните провизии в размер на 1,4 млрд. долара, отчетени същия период на миналата година. По-високите приходи и по-малките загуби на заеми също са подкрепили печалбата.

Цената на акциите на банката, която одобри междинен дивидент от 10 цента на акция за третото тримесечие, спадна с 2,95% в Хонконг след обявяването на резултатите за третото тримесечие.

Нетните приходи от лихви на HSBC са нараснали до 9,3 млрд. долара през третото тримесечие, подкрепени от ръста на депозитите и реинвестирането на „структурния хедж при по-висока доходност“.

Междувременно оперативните разходи са намалели с 12% на годишна база до 8,8 млрд. долара, до голяма степен поради липсата на нови правни провизии като отчетените година по-рано. След изключване на еднократните ефекти разходите са нараснали поради инфлацията и по-високите разходи за технологии.

HSBC запази прогнозата си за нетните лихвени приходи от най-малко 46 млрд. долара през 2026 г. и в същото време потвърди целта си за възвръщаемост на средния материален собствен капитал – показател за рентабилността, от 17% или повече за 2026 до 2028 г. след изключване на еднократните ефекти.

Банката очаква също приходите да нарастват на годишна база до 2028 г., като тя си поставя цел за растеж от 5% същата година спрямо 2027 г. след изключване на еднократните ефекти и на постоянна ватулна база.

HSBC съобщи, че остава на път да отбележи ръст на оперативните разходи от около 1% през 2026 г., въпреки че силното бизнес представяне може да доведе до допълнителен дивидент, свързан с представянето, и малко по-висок ръст на разходите.

Банката съобщи, че е изкупила обратно акции за 1 млрд. долара, обявено при представянето на междинните ѝ резултати, и очаква да завърши ново обратно изкупуване на акции за 1 млрд. долара до обявяването на резултатите си за цялата 2026 г.

HSBC обмисля значителни съкращения на работни места във подразделението си за управление на богатството във Великобритания като част от по-широк стремеж да внедри изкуствен интелект в дейността си.

✓ **Турция удари инвеститорите на дребно с новите правила за квалифициране**

Турският пазарен регулатор вдигна прага за квалифицирани инвеститори петкратно след кризата, която разтърси капиталовите пазари в страната и изтри милиарди долари капиталова стойност.

За да бъдат класифицирани като професионални клиенти, инвеститорите вече трябва да притежават финансови активи на стойност най-малко 50 млн. лири (1 млн. долара) – праг, който преди беше 10 млн. лири. Това се посочва в изявление на Съвета за капиталови пазари, публикувано в понеделник и цитирано от Bloomberg. Ако досегашните квалифицирани инвеститори не могат да докажат, че отговарят на новия праг, те ще имат право единствено да подават нареждания за продажба на инструменти, предназначени за квалифицирани инвеститори.

Регулаторът, известен с турския си акроним SPK, също така увеличи изискването за обема на трансакциите – от 5 млн. на 25 млн. лири.

Миналия месец избухна скандал, след като някои високопрофилни компании не успяха да изпълнят исканията за обратно изкупуване, което предизвика паника на целия пазар. Въпреки че доходността на някои от тези фондове изглеждаше прекалено добра, те все пак привлякоха инвеститори на дребно, подплашени от ускоряващата се инфлация. Интересът беше толкова голям, че по-голямата част от половин милион клиенти, пострадали от кризата, са именно инвеститори на дребно.

Новата регулация „е много положителна“, заяви Хайдар Аджун, управляващ директор в базираната в Истанбул компания за управление на активи Marmara Portfoy. „Преди миналогодишното повишаване на прага за квалифицирани инвеститори, всеки, който разполагаше дори с умерена сума капитал, можеше да получи този статут и да се включи в така наречената „луда мания“ по турските хедж фондове“, каза той.

За последен път Турция повиши минималния праг за квалифицирани инвеститори през декември 2025 г. (от предишното ниво от 1 милион лири). Тогава беше предвидено, че всеки, който вече е придобил статут на „професионален инвеститор“, може да го запази.

През последния месец властите предприеха строги мерки срещу явление, което министърът на правосъдието определи като подобна на Понци схема, като SPK разпорежи ликвидацията на 131 фонда, управлявани от седем различни дружества. Обект на разследване са инвестиционни фирми, които са генерирали подозрително висока доходност, като са съсредоточавали залозите си в акции с ниска ликвидност и малък обем на свободно търгуваните книжа. Десетки финансови мениджъри са задържани в очакване на съдебен процес.

Миналата седмица министърът на финансите Мехмет Шимшек се срещна с десетки мениджъри на активи, а президентът Реджеп Тайип Ердоган освободи от длъжност председателя на SPK Махмут Сутджу.

През август, в отговор на опасенията на инвеститорите относно прозрачността, регулаторът затегна правилата, като ограничи експозицията на хедж фондовете към свързани лица и въведе тавани за концентрацията на инвестициите. Смята се, че сътресенията, настъпили само месец по-късно, отчасти се дължат именно на тези промени.

В понеделник SPK удължи крайния срок за привеждане в съответствие с новите насоки до края на януари. Регулаторът също така премахна изключението, позволяващо ценните книжа от публичния сектор да не се включват в лимитите за фондовете, както и изключението относно праговете за квалифицирани инвеститори, което преди това важеше за фондовете за недвижими имоти и фондовете за рисков капитал.

Мениджър

✓ Фирмите в еврозоната срещат по-големи трудности при получаването на кредити, показва проучване на ЕЦБ

Фирмите в еврозоната изпитват все по-големи затруднения при получаването на кредити от банките, точно когато финансовото им състояние е подложено на натиск заради по-скъпото гориво и по-високите разходи. Това става ясно от проучване на Европейската централна банка (ЕЦБ), цитирано от Ройтерс.

ЕЦБ постепенно повишава лихвените проценти, за да овладее инфлацията, подклаждана от високите цени на енергията. Очаква се обаче на заседанието си тази седмица ЕЦБ да запази лихвите без промяна, за да събере повече данни за това как по-високите разходи за заемане на средства – включително на пазара на облигации, влияят на икономиката.

Тримесечното проучване на ЕЦБ относно достъпа на предприятията в еврозоната до финансиране показва появата на определени затруднения: фирмите съобщават за по-високи лихвени проценти и намалена наличност на банкови кредити. Предприятията посочват, че имат нужда от повече кредитни линии, точно когато достъпът до тях става все по-труден.

„Продължаващото едновременно нарастване на нуждата както от търговски кредити, така и от кредитни линии, подсказва, че фирмите са изправени пред по-широк натиск върху оборотния си капитал, вероятно вследствие на по-високите разходи за ресурси“, отбелязват от ЕЦБ.

„От друга страна, намалената наличност на кредитни линии сигнализира, че банките стават по-предпазливи при предоставянето на този вид финансиране. Това може допълнително да ограничи възможността на фирмите да покриват краткосрочните си нужди от средства“, допълват от банката.

Делът на фирмите, съобщили за пречки при получаването на банков кредит, се е увеличил до 7% през тримесечието до септември, спрямо 5% през предходния период.

Проучването показва също значително повишение в очакванията на фирмите относно цените, заплатите и други разходи. От ЕЦБ обаче уточняват, че тези данни са изкривени поради големия брой участници, които се включват в анкетата за първи път.

Фирмите, участвали и в двете последни издания на проучването, очакват цените да нараснат средно с 3,6% през следващите 12 месеца, в сравнение с 2,5% според анкетата от второто тримесечие.

В рамките на цялата извадка от 12 822 предприятия, фирмите очакват цените на продажбите да се повишат със 7,1%, при 3,2% в предходното проучване.

✓ Китай предлага мерки срещу нарушенията на търговски тайни от чуждестранни субекти

Министерството на търговията на Китай публикува днес проект на наредба за защита на търговските тайни, в който се предлагат мерки срещу чуждестранни субекти, чиито действия застрашават или представляват реална заплаха за националния суверенитет, сигурността или интересите на Китай, предават Ройтерс и БТА.

Според проекта чуждестранните субекти може да са изправени пред ограничаване или забрана за нови инвестиции в Китай, както и за внос или износ на стоки и технологии.

В изявление китайското министерство на търговията съобщи, че очаква общественото обсъждане на проекта да продължи до 24 ноември.

Business.dir.bg

✓ Газът в Европа доближи 100 евро за мегаватчас - най-високата цена от 2022 г.

Цената на природния газ в Европа се доближи до 100 евро за мегаватчас и достигна най-високото си равнище от края на 2022 г. Фючърсите по референтния договор Ти Ти Еф (TTF) с доставка след 1 месец поскърпнаха на борсата в Амстердам до 97,64 евро за мегаватчас в първия ден от новата седмица, което е увеличение с близо 3% спрямо петък, съобщи ДПА, цитирана от БТА.

През последните седмици цената на синьото гориво неколkokратно достигна най-високи стойности за последните години. От началото на октомври природният газ е поскърпнал с около една трета, а спрямо началото на годината цената му се е увеличила повече от 3 пъти. Последният подобен рязък скок беше в началото на войната в Украйна, когато цената на газа надхвърли 300 евро за мегаватчас.

Поскърпването оказва натиск както върху домакинствата, така и върху промишлеността. В германската провинция Баден-Вюртемберг например цената на газа за домакинствата е нараснала с 22% за последните 12 месеца.

Това показва анализ на портала за сравнение на цени "Веривокс", публикуван в Хайделберг. Високите борсови цени обикновено се отразяват със закъснение върху сметките на потребителите, тъй като доставките на природен газ често се уреждат с дългосрочни договори.

Основната причина за сегашното поскърпване е войната в Иран. През Ормузкия проток преминава един от най-важните транспортни маршрути за втечен природен газ в света, а заради конфликта корабоплаването през него на практика е спряло.

Допълнителен натиск върху пазара създава и необходимостта европейските държави да увеличат запасите си преди зимата. Германия, най-голямата икономика в Европа, от седмици работи за попълване на газовите си резерви.

Подземните газохранилища в страната са запълнени на малко над 61%. По същото време миналата година нивото е било около 75%, което показва, че Германия влиза в студения сезон с по-малки запаси спрямо предходната година.

✓ Нидерландия планира да съкрати 25 000 държавни служители заради AI

Нидерландия планира да премахне около 25 000 работни места в централната държавна администрация през следващите години, като използва изкуствен интелект за повишаване на производителността и намаляване на разходите. Целта е икономии да достигнат 900 млн. евро годишно до 2027 г., а от 2035 г. да нараснат до 3,5 млрд. евро, съобщава "Блумбърг". Правителството ще представи в началото на следващата година конкретни планове за по-широко внедряване на изкуствения интелект. Съкращенията няма да засегнат всички структури еднакво, като полицията и отбраната са сред изключените области. "Не можем да продължаваме да правим това, което сме правили досега", заяви държавният секретар по ефективното управление Ерик ван ден Бург. По думите му кабинетът ще предприеме трудни решения, за да направи централната администрация по-опростена, по-ефективна и по-малка.

В края на 2025 г. броят на държавните служители в Нидерландия е достигнал рекордните 160 000 души - с 41% повече спрямо 2018 г. Увеличението е настъпило въпреки обещанията на предишни правителства да ограничат числеността на администрацията. Най-сериозно засегнати от планираните съкращения се очаква да бъдат министерствата, инспекциите и изпълнителните агенции. В писмо до парламента Ван ден Бург предупреждава, че в някои отдели персоналът може да бъде намален с 45% или дори 60%.

Властите свързват реструктурирането и с плановете за ограничаване на бюрокрацията. Правителството си е поставило за цел всяка година да премахва по 500 ненужни или прекомерно бюрократични правила, което според Ван ден Бург трябва съществено да опрости работата на администрацията и да намали нуждата от допълнителни служители.

По-широкото използване на изкуствен интелект е сред основните инструменти за постигането на тези цели. В различни държавни структури вече са започнали инициативи за внедряване на технологията, а следващата стъпка е тя да бъде използвана в по-голям мащаб за повишаване на производителността и ограничаване на необходимостта от външни изпълнители.

Ван ден Бург посочва като аргумент и приети от парламента предложения, които призовават правителството да увеличи производителността на държавната администрация с 20% чрез изкуствен интелект. Кабинетът възнамерява също да даде предимство на нидерландски и европейски доставчици на технологии, за да ограничи зависимостта от решения извън Европа.

Плановите се вписват в стремежа на Нидерландия да ограничи дългосрочните бюджетни разходи. Въпреки че страната има един от най-малките бюджетни дефицити в Европейския съюз, перспективите за публичните финанси остават повод за безпокойство в държавата, традиционно известна с консервативната си фискална политика.

✓ Световните вносители ще платят за покупка на LNG през 2026 г. с 39 млрд. долара повече, но за по-малки количества

Заради конфликта в Близкия изток световните вносители ще похарчат поне 39 милиарда долара повече за втечен природен газ (LNG) през 2026 г., както по дългосрочни договори, така и на спот пазара, при това физическите обеми ще са по-малко с 60,7 милиона тона, според оценки на компанията за анализи Rystad Energy.

Конфликтът в Близкия изток наруши световните енергийни потоци, принуждавайки страните да преосмислят маршрутите за доставки и да се обръщат по-често към спот пазара, за да заменят загубените обеми.

Моделът на Rystad Energy предполага, че доставките на LNG от Катар и ОАЕ ще бъдат недостъпни в периода до края на 2026 г. (вкл. поради нарушената енергийна инфраструктура). При този сценарий, общите разходи за покупка на LNG в света през тази година ще се увеличат от 217,8 млрд. долара (според прогнозата, направена до началото на конфликта) до минимум 256,3 млрд. долара. Най-съществен ръст на разходите се очакват за Европа – разходите ѝ за LNG ще се повишат поне с 12 млрд. долара (с 18 % до 79 млрд. долара), независимо от намаленото търсене с 24 млн. тона.

Страните от Източна Азия са в по-изгодно положение. По-диверсифицираното портфолио от договори (с доставчици извън Близкия изток) и относително ниското търсене на LNG дават възможност на региона до голяма степен да смекчи въздействието на прекъсванията на доставките от Катар и ОАЕ. Очаква се разходите им за внос на LNG да се увеличат с 9,8% (до 104,6 милиарда долара) в сравнение с прогнозата преди конфликта, се казва в разработка по темата на Rystad Energy.

✓ ЕК стартира инвестиционната платформа T-MED за БЕИ проекти с гаранции на ЕС до 4.5 млрд. евро

Днес Европейската комисия (ЕК) официално даде старт на новата инвестиционна платформа T-MED, чиято цел е да мобилизира мащабни инвестиции в сферата на възобновяемата енергия и чистите технологии, съобщи от пресцентъра на Комисията. Платформата е ключов компонент на Инициативата за транссредиземноморско сътрудничество в сферата на възобновяемата енергия и чистите технологии (T-MED), водещ инструмент на Пакта за Средиземноморието.

Платформата бе представена от комисаря по въпросите за Средиземноморието Дубравка Шуица по време на събитие в Брюксел, което събра на едно място представители на европейски и международни финансови институции, частни инвеститори и разработчици на проекти с цел да се идентифицират възможности за инвестиция и проекти, които могат да се възползват от помощта на Комисията.

Помощта от ЕС ще включва до 4.5 млрд. евро гаранции по Европейския фонд за устойчиво развитие EFSD+. Платформата ще подпомогне намаляването на инвестиционния риск, привличането на частен капитал и ще ускори внедряването на проекти за жизнеспособна възобновяема енергия и чисти технологии в региона на Средиземноморието. Също така T-MED платформата ще улесни сътрудничеството между финансовите институции, инвеститорите и промуотърите на проекти, свързвайки обещаващи проекти с потенциални източници на финансиране и подпомагайки превръщането на инвестиционна възможност в конкретен проект.

Средиземноморието крие значителен неизползван капацитет за възобновяема енергия. Платформата цели да отключи този потенциал, подкрепяйки инвестиции в генерирането на ток и водород от възобновяеми източници, електропреносни и разпределителни мрежи, съхранение на енергия, трансгранични връзки и производство на чисти технологии.

Отвъд финансовата помощ, платформата ще подпомага усилия за подобряване на регулаторната рамка, процедурите за издаване на разрешителни, достъп до мрежата и споразумения за покупка на електроенергия, като в същото време ще насърчава развиване на умения и местни вериги за създаване на стойност в сферата на чистите технологии.

Адресирайки тези пречки в инвестиционния процес, T-MED ще съдейства за укрепването на енергийната сигурност, за задълбочаването на икономическото сътрудничество и ще създаде нови възможности за устойчив растеж в Средиземноморието.

Комисар Дубравка Шуица заяви: "Чрез T-MED платформата ние предприемаме следваща стъпка в изпълнението на Пакта за Средиземноморието. Нашата амбиция е ясна: да превърнем чистата енергия в двигателя на общите просперитет, конкурентоспособност и сигурност в региона на Средиземноморието и Европа. Събирайки на едно място инвеститори и инициатори на проекти, с помощта на ЕС платформата ще превърне добрите проекти в реални инвестиции, създавайки работни места и растеж. Така изграждаме по-здрави партньорства с осезаеми ползи за нашите граждани и икономики".

✓ ЕС планира да удари Китай с нови търговски ограничения в началото на 2027 г.

- Мерките могат да бъдат под формата на вносни или митнически квоти, като ЕС може да ги въведе едностранно, без съгласието на Пекин.
- Мерките ще бъдат в съответствие с правилата на Световната търговска организация (СТО) и ще се прилагат и за други държави извън Европейското икономическо пространство (ЕИП).
- Евтини, а понякога и субсидирани стоки от Китай заливат Стария континент, подкопавайки местните индустрии и застрашавайки работните места.

Европейският съюз планира да въведе защитни мерки за ограничаване на вноса от Китай на продукти от сектори като химическата промишленост, производството на мебели и машиностроенето, твърдят запознати с въпроса източници.

Мерките, които могат да бъдат под формата на тавани за вноса или мита, е възможно да бъдат представени още през първото тримесечие на 2027 г., посочват източниците, пожелали анонимност.

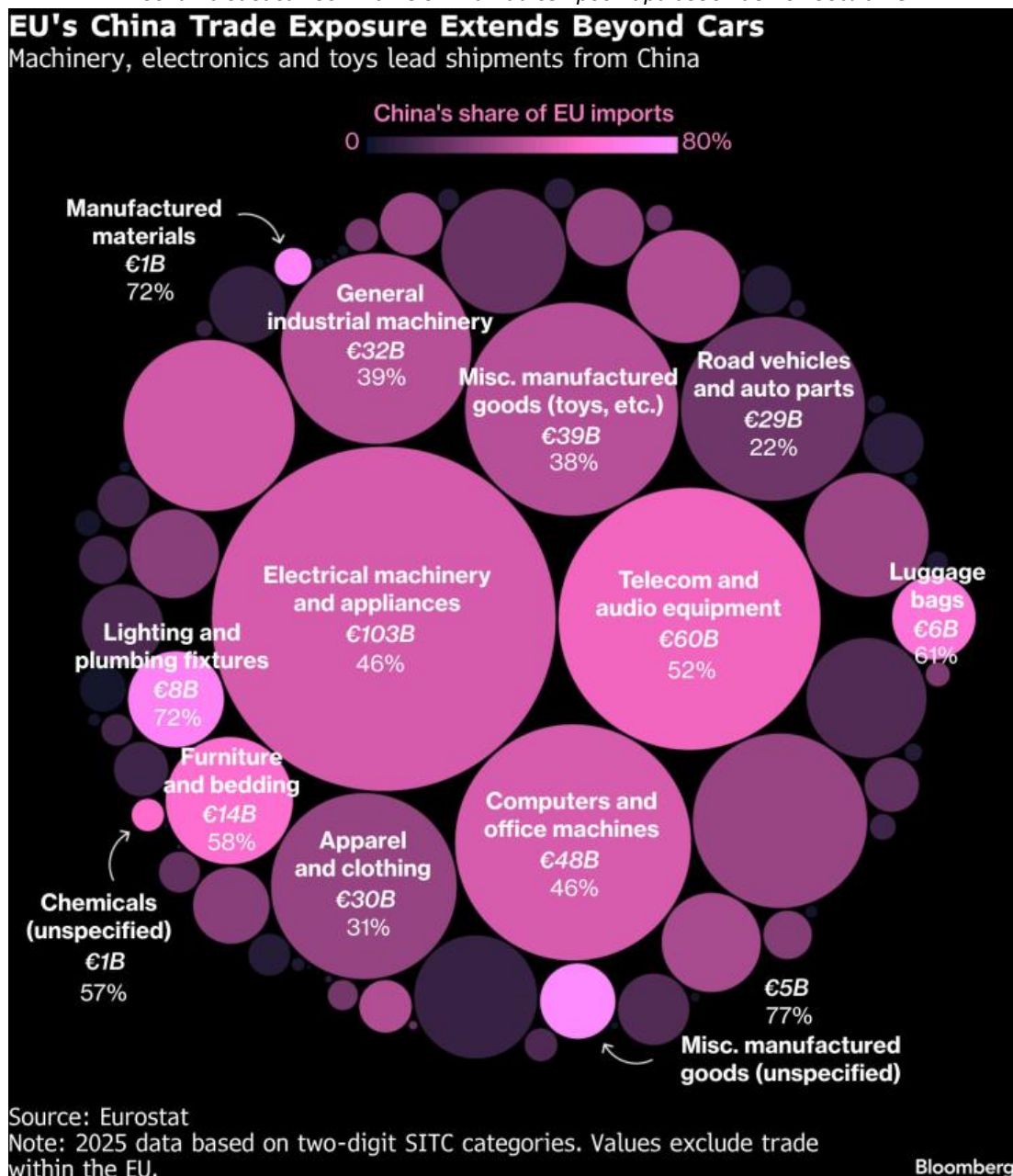
Хибридите

Според тях Европейската комисия се стреми да повтори подхода, използван наскоро за ограничаване навлизането на хибридни превозни средства в ЕС – тогава бе постигнато споразумение с Пекин за въвеждане на таван върху вноса на такива автомобили от Китай в размер на 350 000 броя годишно. Това ниво бе преценено като достатъчно високо, за да предотврати ответни мерки от китайска страна.

Тези действия са част от по-мощен стремеж на ЕС да намали огромния си търговски дефицит с Китай, който през миналата година достигна 360 милиарда евро. Европейската комисия, която отговаря за търговските въпроси на ЕС, действа много внимателно – тя се опитва да подкрепи европейската индустрия, без същевременно да предизвика ответни действия от страна на Пекин или да провокира търговска война.

Говорители на Комисията не отговориха незабавно на запитване за коментар.

Вносната зависимост на ЕС от Китай се простира извън автомобилите:

„Нашите индустрии призоваха за действия; ние ги чухме и ще отговорим, включително чрез въвеждането на допълнителни защитни мерки“, заяви по-рано този месец председателят на Комисията Урсула фон дер Лайен пред журналисти.

Защитните мерки позволяват на ЕС да ограничи вноса на продукти от даден сектор, ако се наблюдава рязък скок в доставките към Общността. Както Bloomberg съобщи по-рано, ЕС вече е започнал анализ на търговските данни, за да установи в кои сектори е налице подобна ситуация.

Мерките

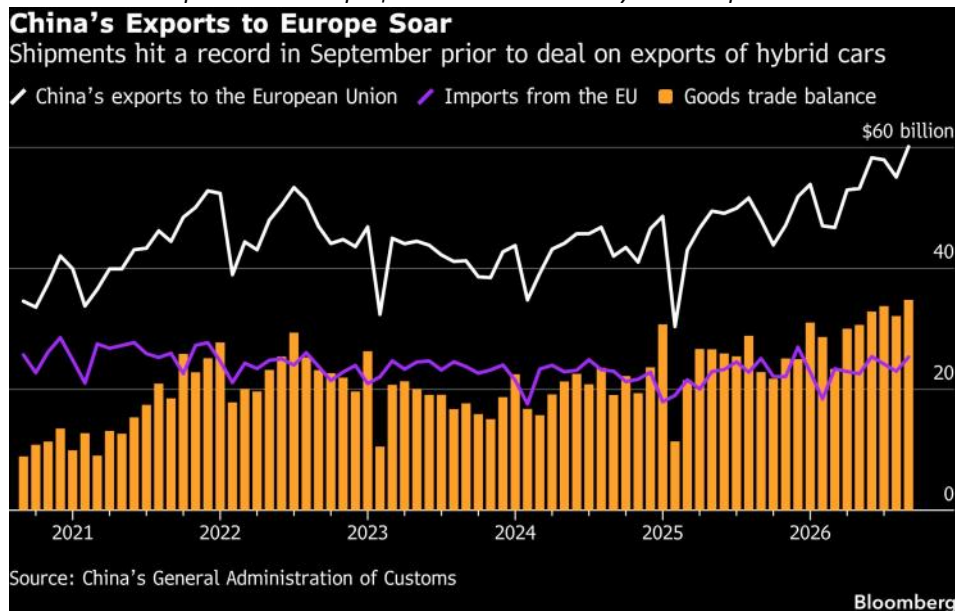
Мерките могат да бъдат под формата на вносни квоти (както е при хибридните автомобили) или митнически квоти – при тях върху вноса, надвишаващ определен обем, се налага допълнително мито, за да се ограничи прекомерният приток на стоки.

ЕС може да въведе тези мерки едностранно, без съгласието на Пекин. Източниците отбелязват, че плановите, както и конкретните сектори, които ще бъдат засегнати, могат да претърпят промени след обсъждания със страните членки и с Китай. В изявление от по-рано този месец Министерството на търговията на Китай посочи, че ЕС „не бива да си прави

илюзии, че може да извлече ползи чрез оказване на натиск“, нито пък трябва да подценява „решимостта и способността“ на страната „да защитава собствените си интереси“.

Според източници, новите защитни мерки – подобно на действията, предвидени за хибридни автомобили, и по-ранните стъпки на блока по отношение на стоманата – ще бъдат в съответствие с правилата на Световната търговска организация (СТО) и ще се прилагат и за други държави извън Европейското икономическо пространство (ЕИП).

Търговският дефицит на ЕС с Китай неумолимо расте:

Отделно от това, Европейската комисия възнамерява през следващите седмици да представи предложения за въвеждане на ограничения върху хибридни превозни средства, така че те да могат да влязат в сила през декември, споделят запознати лица. Тези мерки ще бъдат в сила четири години, като след първата година квотата за Китай ще се увеличава с 6% годишно. Квотите за превозни средства от други държави, като Япония и Южна Корея, ще следват подобна логика, допълва един от източниците.

Дъмпингът

Евтини, а понякога и субсидирани стоки от Китай заливат континента, подкопавайки местните индустрии и застрашавайки работните места. Това, в съчетание със спадащото търсене и ограничения достъп до китайския пазар за много европейски стоки, доведе до огромен търговски дефицит – над 1 милиард долара дневно, като сумата продължава да расте.

На среща на върха в Брюксел по-рано този месец лидерите на ЕС се обединиха около призива към изпълнителния орган на съюза да предприеме бързи действия в различни икономически сектори и да си осигури нови правомощия, които да помогнат за намаляване на търговския дефицит и да възпрат Китай от предприемане на ответни мерки.

Комисията планира преди средата на декември да представи предложения за механизъм за диверсификация на доставките, както и инструмент за бърза реакция при агресивни търговски действия. Този нов инструмент би ограничил достъпа до единния пазар на ЕС за определени стоки и услуги – подход, който е по-гъвкав и обхванат от наличните към момента възможности, посочват източниците.

Не е ясно дали Пекин би приел по-нататъшно ограничаване на износа си (извън случая с хибридни автомобили); оттам вече реагираха остро на перспективата ЕС да въведе нови инструменти.

Европейският комисар по търговията Марош Шефчович предстои да направи преглед на постигнатия напредък и да обсъди следващите стъпки със своите китайски колеги в началото на следващата година. Постигнатите до момента договорености предвиждат също така Пекин да намали митата върху някои авточасти, зехтин и сладолед. ЕС освен това се стреми да подобри достъпа до пазара в Китай и да облекчи процедурите за износ на критични суровини и постоянни магнити.

✓ ЕС иска планове за справяне с глобално затопляне от 3°C до края на века

- ЕС ще изиска от 27-те държави членки планове за адаптация към глобално затопляне от 3°C до 2030 г.
- Европа е най-бързо затоплящият се континент, като температурите могат да се повишат с до 5°C до 2100 г.

- Климатичните промени застрашават енергетиката, водоснабдяването, инфраструктурата и публичните финанси

Европейският съюз ще предложи нови правила, които ще задължат държавите членки да изготвят планове за устойчивост към климатичните промени, за да се справят с повишаване на средната глобална температура с 3°C над прединдустриалните равнища до края на века.

Европа е най-бързо затоплящият се континент вследствие на климатичните промени, като средните температури могат да се повишат с до 5°C до 2100 г., според проектодокумент, с който Bloomberg News се е запознала.

Всички 27 държави членки на ЕС ще трябва да представят национални планове за адаптация към климатичните промени до края на 2030 г. Европейската комисия, която е изпълнителният орган на блока, ще идентифицира основните рискове, включително възможните критични прагове в климатичната система, след чието преминаване могат да настъпят необратими промени.

„Климатичните промени заплашват във все по-голяма степен да подкопаят социалното и териториалното сближаване в Европа“, се посочва в проекта, който все още може да бъде променен преди очакваното му приемане тази седмица.

„Устойчивостта към климатичните промени придобива все по-голямо значение.“

Говорител на Европейската комисия не е отговорил на запитване за коментар.

Предложението идва две седмици преди климатичната конференция COP31 в Турция.

Вече е почти сигурно, че повишаването на глобалните температури ще надхвърли прага от 1,5°C, заложен в Парижкото споразумение от 2015 г.

Европа е изправена пред особено силен натиск да се адаптира към променящия се климат, след като през това лято континентът преживя поредица от горещи вълни, които допринесоха за рязко увеличаване на горските пожари.

ЕС и държавите членки ще оценят как климатичните промени ще се отразят на различни сектори на икономиката и околната среда, включително енергийните, водоснабдителните и комуникационните системи, както и на държавните бюджети.

Капитал

✓ Пазарната оценка на луксозните групи спада с 250 млрд. евро заради по-слабото търсене в Китай

Водещите европейски луксозни групи са загубили около 250 млрд. евро от пазарната си стойност през тази година, тъй като разходите на китайските потребители намаляват, а колебанията на фондовия пазар, предизвикани от изкуствения интелект, потискат търсенето на луксозни стоки, пише Financial Times.

Резултатите на LVMH, Hermès и Kering този месец не оправдаха пазарните очаквания, които и без това бяха значително понижени, потвърждавайки опасенията, че луксозната индустрия остава в хватката на многогодишен спад.

Шестте най-големи европейски луксозни компании са загубили общо 251 млрд. евро от пазарната си стойност през тази година, като най-резкият спад се наблюдава при LVMH и Hermès, чиито пазарни оценки са се свили съответно със 131.6 млрд. и 93.3 млрд. евро.

Търсенето от страна на китайските потребители беше двигателят на растежа в сектора повече от десетилетие, но продължителният спад на пазара на недвижими имоти и слабото представяне на фондовия пазар подкопаха вътрешното търсене през последните няколко години. Месечният ръст на продажбите на дребно във втората по големина икономика в света е бил средно под 0.5% през последните шест месеца, което представлява рязко забавяне в сравнение с предходната година.

Слабо представяне в Китай

LVMH, Kering и Hermès отбелязаха значително понижение в Китай през третото тримесечие в отчетите си този месец. Продажбите в подразделение на LVMH за мода и кожени изделия са спаднали с около 15% сред китайските клиенти в световен мащаб, заяви финансовият директор Сесил Кабанис. "Забавянето в търсенето на модни и кожени изделия очевидно се дължи до голяма степен на китайската клиентела, каза Кабанис. Надяваме се то да отшуми. Не сме сигурни кога."

Ситуацията в Kering е още по-лоша, като продажбите към китайските потребители са спаднали с между 15-20% в цялата група през третото тримесечие, което представлява ускорение спрямо понижението от около 15%, отчетено от Kering през предходното тримесечие.

Спадът в Китай се отразява и на Hermès, където общите продажби в дивизията за конфекция и аксесоари на групата са отбелязали спад от 2% в световен мащаб, като финансовият директор Ерик дю Халгует отбеляза, че неотдавнашният спад на китайския фондов пазар, съчетан с мерките срещу офшорното богатство, е затруднил ситуацията.

Ник Андерсън, анализатор в Berenberg, заяви, че отчетът на Hermès от тази седмица му е оставил "повече въпроси, отколкото отговори". "Опасяваме се, че прекомерната експозиция към Китай и по-голямата експозиция към по-амбициозни потребители, отколкото смятахме преди, ще продължат да оказват натиск върху приходите на Hermès", добави той.

Не всички продажби през последните месеца са спаднали, като продажбите на чанти Birkin и други модели от най-високия ценови сегмент на Hermès са отбелязали ръст 10.8%, докато бижутерийните марки, включително Tiffany (част от LVMH) и Boucheron (част от Kering), се радват на голямо търсене, като и двете отбелязаха двуцифрен процентен ръст на продажбите през тримесечието.

Но дори търсенето в САЩ, което поддържаше сектора в началото на годината, се забави през последните месеци поради охлаждане на фондовите пазари и скок на цените на бензина. Данните за кредитни карти от Citi отбелязват спад в разходите за луксозни стоки от поне 4% през юли, август и септември.

Някои марки усетиха забавянето по-остро от други, като Hermès заяви, че американските ѝ клиенти все още харчат на сходни нива, а Kering, която е по-изложена на влиянието на амбициозните купувачи от средната класа, отбеляза по-голям натиск върху американските потребители в навечерието на междинните избори през ноември.

[Cross.bg](https://cross.bg)

▼ Теми и гости в сутрешните блокове

БНТ, „Денят започва“

- Тема: Преди балотажа: ще се повиши ли избирателната активност и какви са залозите?
- Тема: Ще постигнат ли консенсус синдикати и работодатели за минималната работна заплата? -; Гостуват президентът на КНСБ Пламен Димитров и заместник-председателят на БСК Станислав Попдончев;
- Тема: Историческа промяна в Сърбия: какво следва?; Коментар на журналиста Бойко Василев;
- Тема: Дамски гамбит: нов златен медал за шахматистката Нургюл Салимова;

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Преди балотажа; Гости - Красимир Каракачанов, Антонов
- Тема: Какво сирене консумираме

▼ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - 18 метра делят най-лошата от най-добрата зимна гума

в. Труд - Правят пътища с парите за пенсии

в. Телеграф - Петко Петков: Ще има фотофиниш и на балотажа

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - И партиите се засилват за дузпи, и мачът става по-екшън

в. 24 часа - Сливат агроагенции, чиновниците по-малко през 2027 година

в. Труд - Балотажът в неделя - тест и за премиера

в. Труд - Прокурорите избраха първите четирима членове на новия ВСС

в. Телеграф - В Бургас откриват менингит с тест

в. Телеграф - Ръст на цените, спад на сделките

Водещи интервюта

в. 24 часа - Диана Дамянова: Ако Гюров загуби балотажа, ПП и ДБ ще го навият да играе за кмет на София

в. Труд - Проф. Антоанета Христова, политически психолог, пред „Труд news“: Жълт картон за Радев, червен за социолозите

Водещи анализи

в. 24 часа - Бедността у нас има адрес - села и зле образовани

в. Труд - Оттук нататък не очаквайте справедливост от правосъдието в Скопие

в. Телеграф - Никаква политика за достъпни имоти

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2026 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.